1961

Aankondiging van een nieuw produkt: de Enka-zeem. Goedgekeurd door het Instituut tot Voorlichting bij Huishoudelijke Arbeid. Het zou nog tot maart 1968 voordat de fabriek voor zemen op de Kleefse Waard in bedrijf kwam.

zomer 1962

De CMC krijgt een eigen huis. Sinds 7 december 1948 heeft de produktie plaats gevonden in het Sove gebouw.

oktober 1964

Het kruimeltransport naar de stortvloer van het chemisch bedrijf wordt gemechaniseerd.

december 1964

AKU maakt de oprichting bekend van een Joint Venture met de Amerikaanse General Electric Company. Samen hebben zij de N.V. Polychemie AKU-GE opgericht die een thermoplastisch materiaal zaal gaan maken dat " de meest opzienbarende ontdekking op het gebied van kunststoffen is sinds nylon". Het produkt zal PPO (polyphenyleenoxyde) gaan heten. De fabriek vindt onderdak in het Sove gebouw op de Kleefse Waard en produceert vanaf het voorjaar van 1965.

Een van de eerste bulktransporten van CMC. De tankauto werd handmatig gevuld

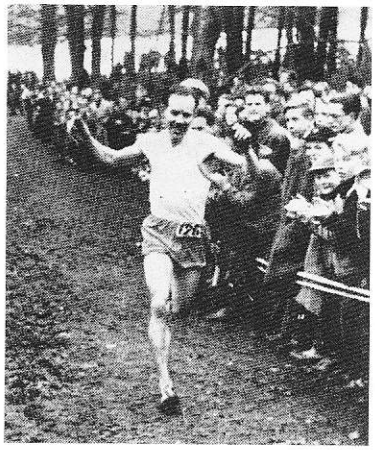

Zo werd Henk Viset Nederlands kampioen cross-country op 24 februari 1957 (13 km in 45 min. en 44 seconden)

Een paar van zijn successen:
1950: tweede prijs bij de Militaire Districtskampioenschappen
1957: eerste prijs Nederlands Kampioenschap Cross Country eerste prijs Zeslandenwedstrijd op de 10.000 meter.
Na 1963 was hij nog jaren trainer bij CIKO in Arnhem.

"De derde straat", geen film, geen misdaad

Het bericht van 20 juli 1956 had kennelijk gedachten opgeroepen aan detectiveverhalen en films als "De derde man". In de zomereditie van "De Spindop"(1958) komt men hierop terug: "Intussen is de derde straat gespeend van elke misdadige actie.". En dan wordt het zeer beschouwend: "Zij bevindt zich in het hart van onze fabriek, die op haar beurt omgeven is door een stukje Gelderse Landelijkheid waarin het water van de grote stromen afwisselt met de groene landen van wei en polder.". Zo dan!

Tijden veranderen
In juni '62 brengt ir. A.J. Engel afscheidsbezoeken aan de bedrijven. Als eerste aan de Kleefse Waard, waarmee de heer Engel als bouwer en bedrijfsleider dierbare banden heeft. Na het afscheid van de fabriek, zo vermeldt de geschiedenis, werd in Westervoort in restaurant "Snelder" de lunch gebruikt met de vermaarde pannekoeken.

"Klaarovertjes" van formaat.
Ze zijn wat groot uitgevallen, de 25 vrijwilligers. Het gaat over de eerste bedrijfverkeersbrigade, die op 23 september 1963 werd geïnstalleerd. De brigade, die dienst doet voor de fabriekspoort, is nodig sinds een nieuwe autoweg (de nieuwe Westervoortsedijk) de uitrit voor het bedrijf snijdt. Gevaarlijk, vooral voor de fietsers, die als grote groepen Akunezen aan het werk of naar huis willen. De brigade doet dienst tot februari 1968. Dan nemen verkeerslichten hun taak over.

Het snijden van polyesterafval

december 1965

Einde van de potspinnerij

Het tijdperk van de potspinnerij is definitief ten einde. Vanaf nu zal het bandengaren geheel op continumachines worden gesponnen.

Het historisch moment: 24 december 1965 om 00.39 uur precies! De laatste vier potspinmachines wordt voorgoed het zwijgen opgelegd. Bedrijfsdirecteur ir.W.J. Wolff is met enkele stafleden aanwezig. Hij neemt de laatste geloste koek in ontvangst. In de loop van de ochtend is er een feestelijke bijeenkomst voor een aantal leidinggevenden. Er wordt teruggekeken: de eerste potmachine werd op 30 april 1948 ingesponnen, de tweede op 1 mei en de derde op 27 mei van hetzelfde jaar. De vervanging (en uitbreiding) begon al in 1952. Ook werd er getrakteerd: een enorme banketletter P. Deze veranderingen betekenden ook het einde van de nabewerking. Die vond vanaf dat moment in Steenbergen plaats.

april 1966

Drie AKU-concernbedrijven gaan elastomeer garen maken

Er wordt hard gewerkt in Obernburg, Barcelona en Kleefse Waard. Een nieuw produkt doet zijn intrede: elastomeer, een synthetisch garen met rubberachtige eigenschappen. Voor het einde van het jaar kan met de produktie worden begonnen. Het garen krijgt later de merknaam Enkaswing.

1968

De eerste proefmachines voor Colbond vezelvlies en Colback worden op de Kleefse Waard in bedrijf gesteld. Colback werd vrij snel succesvol. Colbond, dat werd gemaakt uit polyester afvallen, kende meer problemen. Na een langdurige periode van worstelen en doorzetten veroverde ook dit produkt een plaats op de markt. Beide produkten zijn bestemd voor de vloerbedekkings- en dakbaanindustrie.

maart 1968

Enka-zeem in commerciële produktie

Na de spons en het sponsdoekje gaat nu ook de Enka-zeem in produktie. De zemen worden aan het begin van een indrukwekkende straat van 140 meter uit poeder geboren en aan het eind keurig verpakt afgeleverd. Ir.D.Makkink is

bedrijfsleider van de splinternieuwe fabriek;
ir. J.J.M. Mulderink coördineerde de research op dit voor AKU geheel nieuwe terrein. .

april 1968

Kleefse Waard 25 jaar!

Een bijzondere zitting van de Ondernemingsraad (OR), een bijeenkomst van mensen, die deze 25 jaar van dichtbij hebben meegemaakt en de uitreiking van een pakket aan medewerkers en gepensioneerden. Dat waren de voornaamste punten van het feestprogramma.
Een afvaardiging van het personeel overhandigde de bedrijfsdirecteur Dr.T. Herrema namens de medewerkers een fraai Delftsblauw wandbord.

OR-voorzitter G. Vlug bood een vlag aan met daarop meer dan levensgroot het wapen van de Kleefse Waard. Bij deze gelegenheid werd een bundel met herdenkingsartikelen uitgegeven.

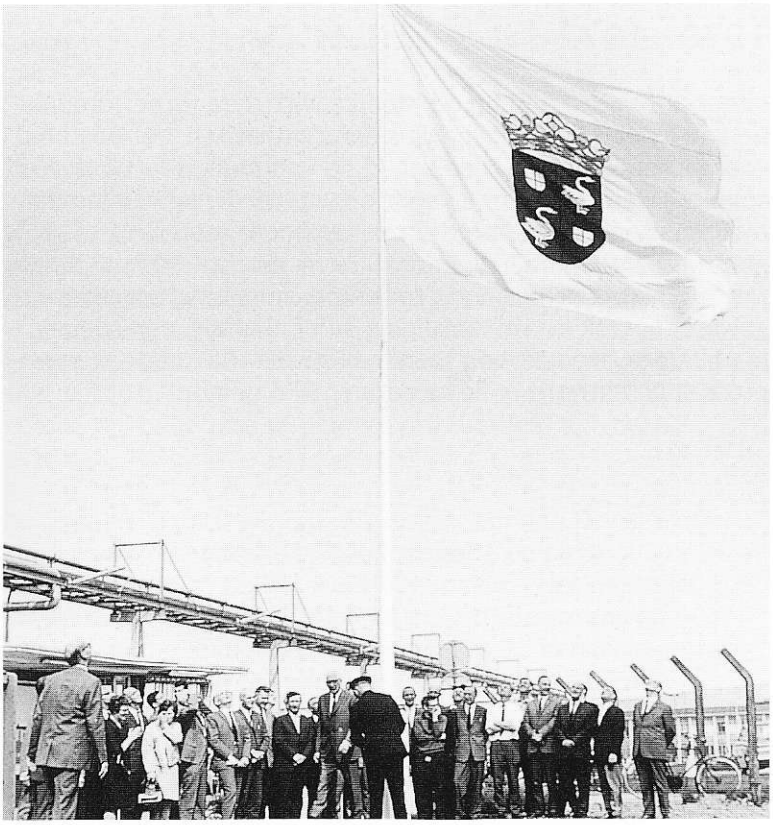

Vlag met lokatiewapen voor het eerst in top tijdens de viering van het 25-jarig jubileum van de lokatie

Mobilofoon-installatie
Een primeur: er is een mobilofooninstallatie in gebruik genomen door de Interne Vervoer- en Bewakingsdienst. De PTT heeft een zendvergunning verleend. Dit radio-telefonisch verbindingssysteem bespaart kostbare man- en machine-uren. Het bereik is vijftien tot twintig kilometer, afhankelijk van het terrein. De betrokken medewerkers zijn vanaf nu "onderweg" bereikbaar.

Zand van "Het Dorp"
*Verhoogde militaire activiteiten. Gelukkig voor een uitstekend doel. Tijdens de "Mies-actie" stelde het wapen van de Genie uit Wezep vijfhonderd manuren en materieel ter beschikking voor grondwerkzaamheden. Het overbodige zand werd op de Kleef afgeleverd, zodat drie reusachtige monomeer-tanks bij CIAGO in een acht meter hoge berg konden verdwijnen.
De Genie verplaatste, samen met de aannemer, met tachtig wagens 2600 kubieke meter zand in één week. De berg werd later met groen bekleed.*

"Zuster Greet", de eerste jubilaresse met veertig dienstjaren

Mejuffrouw H.I. Woudsma begon haar loopbaan in 1926 in de Haspelkamer van TA. Via de expeditie-afdeling deed zij als eerste vrouw haar intrede bij de Geneeskundige Dienst in hetzelfde bedrijf. De groei van deze dienst maakte zij vanaf het begin in 1947 mee. Bij haar afscheid werd zij onderscheiden met de bronzen medaille verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau.

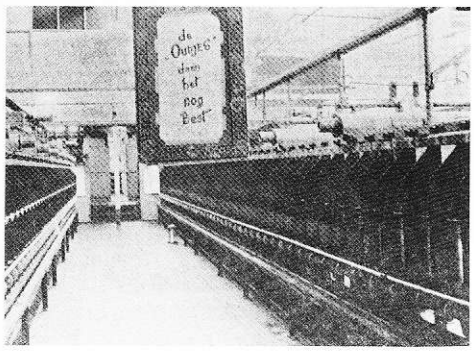

De "oudjes"

10 januari 1969

Eerherstel voor buiten gebruik gestelde machines

Als gevolg van de teruglopende bandenmarkt in 1966, werden in 1967 twee kleine CGS-machines afgedankt. Deze oudjes werden weer opgeknapt en daardoor kon men in 1968 snel reageren op de weer aantrekkende markt.

september 1969

Fusiebericht AKU/KZO gepubliceerd

Voor de gehele AKU-gemeenschap, dus ook voor de Kleefse Waard, een datum van zeer groot belang. Er zal weer veel veranderen.
Het rode AKU-vignet, kenmerkend en opvallend, verdwijnt van het dak van het chemisch bedrijf.
In "De Spindop" wordt uitgebreide informatie gegeven.
Ook gaat men in op de vraag "Wat betekent deze verandering voor u?"

1970 - 1972

In deze periode vond op de Kleefse waard de (proef)produktie van Xylee plaats. Xylee was een synthetisch leer bestemd voor het maken van schoeisel. In de voormalige rayonvezelspinnerij werd een fabriek voor de vervaardiging van laminaten gerealiseerd, in de proefgarenspinnerij vond de nabewerking plaats.
Het produkt is echter nooit tot een commercieel succes geworden. Ook de vervaardiging van Enkora-H, een soepel leather-look produkt voor de kledingindustrie kende te veel problemen en werd in de loop van 1973 gestopt.

De legendarische schoorsteen
De oude schoorsteen aan de Ambachtstraatvormt een verhaal op zich. Een monument met een rijk verleden, dat echter nooit rookgassen heeft afgevoerd. Oorspronkelijk honderd meter hoog! Bestemd voor de strocellulosefabriek. Vlak voor de bevrijding in april '45 werd er door de geallieerden veertig meter van afgeschoten.
Eind '67 is de schoorsteen door slopershamers nog eens veertig meter ingekort. De rest staat er nog altijd als een stille getuige van een roerige geschiedenis.

De oorspronkelijke meer dan 100 m hoge schoorsteen aan de Ambachtstraat na de oorlogshandelingen op 10 april 1945

Januari 1971

Aandacht voor milieu

Voor het eerst wordt in de Spindop melding gemaakt van de nagatieve bijverschijnselen van het spinnen van Rayon. Tijdens een bezoek van de Arnhemse Gemeenteraad en de schrijvende pers aan de Kleefse Waard wordt uitgebreid gediscussieerd over het onderwerp. Het ging nog hoofdzakelijk over stankklachten ten gevolge van de Enka-produktie. In de jaren die volgden kwamen ook bodem en water steeds meer in de publieke aandacht. Vanaf 1971 komen onderwerpen die het milieu betreffen ook de regelmatig aan de orde.

De heren Wolf en Schaap; jarenlang een bijzonder duo

7 december 1973

25 jaar poeder voor alles

Het zilveren jublileum van de CMC-fabriek wordt in de toneelzaal van De Enk feestelijk herdacht met veel speeches en cadeaus. Mr.B. Zevenbergen, voorzitter van de raad van bestuur en in de vijftiger jaren hoofd van de CMC-verkoopafdeling, vertelt: "Een mooi produkt, dat z'n eigen plaats heeft binnen de onderneming, een plaats waarop het trots mag zijn."

Het jaar 1975

Hoewel dit gedenkschrift aan onze lokatie Kleefse Waard is gewijd, kunnen we niet voorbijgaan aan wat er in 1975 binnen de onderneming als geheel gebeurde.

Een zwaar jaar voor Enka Glanzstoff. Het nieuws uit de lokaties wordt overschaduwd door uitspraken, speciale Spindopedities en -bulletins, geruchten, onzekerheid en vooral overleg.

Het begint al op 6 januari, als drs. J. van den Driest in zijn nieuwjaarsrede vaststelt: "Op inspiratie en persoonlijke inzet van ons allemaal zal het weer aankomen." Het gaat niet goed in de textielsector en ook bij de industriële garens en nonfibers is niet alles rozegeur en maneschijn. Verwacht wordt dat in de loop van '75 verbetering zal optreden. Enka Glanzstoff is begin '74 het dieptepunt van de oliecrisis gepasseerd en in de eerste helft van dat jaar werden uitstekende resultaten bereikt. Maar na de slapte in de zomerperiode bleef de opleving achterwege en was de gang van zaken aanzienlijk slechter. Produktiebeperkende maatregelen, die in 1974 werden genomen, waren ook in het volgende jaar weer nodig.

Er zijn ook andere dingen mee gebeurd. Zo klom in 1943 een moedige jongedame voor een rijksdaalder langs de buitenkant van de schoorsteen omhoog. Zij is ook weer heelhuids beneden gekomen. De schoorsteen werd diverse keren – o.a. in '71 en '72 – door torenvalken als de ideale vestigingsplaats uitgekozen. Resultaat? 5 à 6 jonge valkjes per jaar.

Sponsen per container
Containers zijn nu een normaal verschijnsel in het vervoerswezen. AKU was er in 1969 al bij betrokken. De eerste container werd op 13 juni geladen met sponsbroden voor Australië.

Koelbloedig optreden
Op 1 september 1975 vond er een bijzondere huldiging plaats en wel van de heer M. Barbeito Ram. Een collega raakte met zijn hand in een machine bekneld. De heer Barbeito Ram, zelf geen EHBO'er, aarzelde niet. Door snel een mouw uit zijn overall te scheuren en de hand af te binden, kon hij erger voorkomen.

Kleefsche Waard of Kleefse Waard ?

Op een landkaart uit 1767, getekent door ene Beyerink, komt de polder ten noorden van de splitsing tussen Rijn en IJssel reeds voor onder de naam Kleefsche Waard. Dat is lange tijd zo gebleven.
De Spindop van een 1 juni 1946 heette een artikel nog: "Deze week op de Kleefsche Waard..."
Een week later werd in dezelfde reeks gesproken over: "Deze week op de Kleefse Waard". Op 27 juni was het weer Kleefsche Waard (echter cursief gedrukt), daarna weer Kleefse Waard. Kortom: verwarring in een tijd waarin ook onze taal aan vernieuwing toe was en de sch uit de grammatica verdween.
Uit een ingezonden mededeling in de Spindaop van 20 februari 1948 moge blijken dat meer mensen zich afvroegen hoe dat nu zat met de Kleefs(ch)e Waard. Als verklaring werd gegeven dat de fabriek Kleefse Waard (moderne spelling) in de polder Kleefsche Waard (historische benaming) is gelegen. Vanaf toen was er duidelijkheid. Totdat de Pleyroute werd geopend en ANWB borden de richting naar het fabrieksterrein Kleefsewaard aangeven. Waarschijnlijk is het nu zo dat de Kleefse Waard is gelegen op het fabrieksterrein Kleefsewaard in de polder Kleefsche Waard. Het is maar dat u het weet.

Mr. B. Zevenbergen geeft de media tijdens de jaarlijkse persconferentie een uitgebreide toelichting. Hij spreekt de hoop uit het komende jaar de rode cijfers te kunnen omzeilen.

februari 1975

Ook werktijdverkorting op de Kleefse Waard

In verband met de aanhoudende afzetstagnatie en hoog opgelopen voorraden besluit ook de continu garenspinnerij de produktie te gaan verminderen. Het gaat voornamelijk om bandengarens en vliezen. In totaal kunnen 285 arbeidsplaatsen niet worden bezet. Na overleg met vakbonden en overheidsinstanties werd met ingang van 24 februari werktijdverkorting ingevoerd.

In mei wordt Mr.B. Zevenbergen als voorzitter van de raad van bestuur opgevolgd door dr. H.G. Zempelin. Deze zegt in een interview: "Onze meest dringende taak is het nu wegen te vinden om Enka Glanzstoff minder afhankelijk te maken van de steeds terugkerende conjunctuurschommelingen".

Bureau McKinsey krijgt - eveneens in mei - opdracht tot het uitvoeren van een marktonderzoek. Het resultaat wordt op 29 juli bekend gemaakt. Eind oktober maakt de raad van bestuur zijn voorgenomen besluit over de sanering bekend.

De Kleefse Waard is daar niet rechtstreeks bij betrokken, voor zover het de produktie betreft. Maar aan de algemene bezuinigingsmaatregelen zal een behoorlijke bijdrage moeten worden geleverd. De lokatie is zeer nauw betrokken bij de voorgenomen sluiting van de oude fabriek FA aan de Beeldhouwerstraat. De bedoeling is dat zoveel mogelijk medewerkers een vervangende funktie zullen krijgen op de Kleefse Waard.
Drs. J. van der Woude, bedrijfsdirecteur van FA, zegt daarover: "We vechten nu niet meer voor het bedrijf, maar voor de mensen".

januari 1976

Geen nieuwe werktijdverkorting verwacht

"De bezettingsgraad zal in 1976 beter zijn dan in het afgelopen jaar. Over de gehele lokatie genomen, bedroeg zij in 1976 zo'n zeventig procent." Dat zei bedrijfsdirecteur Herweijer ter gelegenheid van het nieuwe jaar.

Hij voegde eraan toe dat er duidelijk sprake is van een geweldige welwillendheid om de problemen samen op te lossen.